

ಪದತಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಎರಡನೇ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವರು. ಹಿಂದಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಸರಾಂತ ವಿದ್ವಾಂಸ ಪ್ರೊ. ನಾಗಪ್ಪನವರ ಶಿಷ್ಯೆಯಾಗಿ ಎಂ.ಎ. ಪ್ರಥಮ ರ‍್ಯಾಂಕ್ ಪಡೆದು ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಜೀವನ ಆರಂಭಿಸಿ (1963) ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಿ, ರೀಡರ್ ಆಗಿ 28 ವರ್ಷಗಳು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ-ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ತೌಲಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆಯ ಬಲದಿಂದಲೇ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಇಂದೂರಿನ ದೇವಿ ಅಹಲ್ಯಾ ವಿ.ವಿ.ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ 13 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಈಗ ವಿಶ್ರಾಂತ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲಕಾಲ ಆ ವಿ.ವಿ.ಯ ಪ್ರಭಾರ ಕುಲಪತಿಯಾಗಿಯೂ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರದು. ಅಹಿಂದಿ ರಾಜ್ಯದ, ಹಿಂದಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲದ ವಿದ್ವಾಂಸರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಂದ ಅಪೂರ್ವ ಗೌರವ ಇದು.

ಲಲಿತಾಂಬ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅತಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಅದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯದು. ಒಂದನೆಯದು, ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಈಗಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಸೇವೆ ವಿಶೇಷ ಉಲ್ಲೇಖಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದ್ದು. Nothing moves without Translation ಎಂಬ ಮಾತು ಇಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಗತ್ತಿನ ಒಂದು ಪಲ್ಲವಿಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವೆಂಬಂತೆ ಹಿಂದಿ ಕನ್ನಡಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಕೊಳು-ಕೊಡು ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸ ಅನನ್ಯ, ಅಸಾಧಾರಣವಾದ್ದು. ಹಿಂದಿ ಕಲಿತ ಕನ್ನಡ ಮಾತೃಭಾಷೆಯವರು ಹಿಂದಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮತ್ತು ಅದು ಸುಲಭದ ಮಾರ್ಗವೂ ಹೌದು. ಅದರೆ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಹಿಂದಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಲು ಆ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭುತ್ವ ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿಯ ಮೇಲಿನ

ಅವರ ಪ್ರಭುತ್ವ ಅಸಾಧಾರಣವಾದದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಹಿಂದಿಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದಿಯ ಆಡುನುಡಿಗಳ ದೇಸಿ ಸೊಗಡಿನ ಪರಿಚಯ ಅವರಿಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಕನ್ನಡ-ಹಿಂದಿ ದ್ವಿಭಾಷೀ ಲೇಖಕರಿಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಹಿಂದಿಗೆ ಹಲವು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಕನ್ನಡದ ಕೃತಿಗಳು ಅನ್ಯಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದವಾಗದೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿರುವ ನಷ್ಟ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ” ಎಂಬ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಕನ್ನಡದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀಗಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಲಲಿತಾಂಬ ಅವರದು ಸಿಂಹಪಾಲು. ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಹಿಂದಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕರ 540 ವಚನಗಳ ‘ವಚನೋದ್ಧಾನ’, ನಿಸಾತ್ ಅಹಮದ್ ಅವರ 112 ಕವಿತೆಗಳ ‘ನಿತ್ಯೋತ್ಪವ’ ಕವನ ಸಂಕಲನ, ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ್ ಅವರ ‘ಗತಿ’ ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಗತಿಹಳ್ಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಅವರ ‘ಬಾ ನಲ್ಲೆ ಮಧುಚಂದ್ರಕೆ’ ಕಾದಂಬರಿ, ‘ಕನ್ನಡದ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು’ ಈ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದ, ಕನ್ನಡದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಥೆಗಾರರಾದ ಮಾಸ್ತಿ, ಕುವೆಂಪು, ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೇಳು ಲೇಖಕರ ಹದಿನೇಳು ಕಥೆಗಳ ಹಿಂದಿ ಅನುವಾದ ಸಂಕಲನ- ‘ಕನ್ನಡ ಕೀ ಲೋಕಪ್ರಿಯ ಕಹಾನಿಯಾ’, ‘ಭಾರತೀಯ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕಥಾಸಾರ’ ಎಂಬ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿಗಣಾದ ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ, ಗ್ರಾಮಾಯಣ, ಹಂಸಗೀತೆ, ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣು, ಶಿಕಾರಿ, ಸಂಸಾರ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಅತ್ಯಕಥೆ, ದಾಟು, ಗತಿ-ಸ್ಥಿತಿ, ಒಡಲಾಳ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳ ಕಥಾಸಾರ, ಕನಕದಾಸರ ಮೋಹನ ತರಂಗಿಣಿಯ ಭಾಗಗಳು, ಅವರದೇ ಕೆಲವು ಸುಳಾದಿಗಳು, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದ ಮೂರು ಪರ್ವಗಳ ಗದ್ಯಾನುವಾದ ಹಾಗೂ ಇಡೀ ಸಂಖ್ಯೆದ ಸಂಪಾದನೆ, ಬಸವೇಶ್ವರರ 450 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಚನಗಳ ಅನುವಾದ, ಕುವೆಂಪು ಸಂಚಯದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳ